

N:o 108.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 15 maj 1896.

— — — — Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående beräkningen af statsverkets inkomster.

(Statsutskottets utlåtande n:o 58, bevillningsutskottets betänkande n:o 30 samt bankoutskottets memorial n:is 7 och 8.)

Till Konungen.

Vid behandling af Eders Kongl. Maj:ts den 16 januari innevarande år till Riksdagen aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof har i afseende å beräkningen af statsverkets inkomster för den tid, nästa statsreglering omfattar, eller år 1897 och intill dess ny statsreglering derefter vidtager, Riksdagen, på sätt bilagd tabell utvisar, funnit de ordinarie inkomsterna böra beräknas till 20,655,000 kronor och de extra ordinarie inkomsterna eller bevillningarna till 80,080,000 kronor.

Tillfälliga rotevakansafgifter. Antalet af de på grund af 1892 års urtima Riksdags beslut indragna rusthåll och rotar vid skånska husar- och dragonregementena samt Jemtlands hästjägarcorps kunde, enligt hvad i det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokoll öfver finansärenden den 13 sistlidna januari meddelas, efter senast erhållna uppgifter beräknas vid 1897 års utgång utgöra 816. Härtill komme antalet af de till särskilda ändamål anslagna nummer vid samma regementen, sammanlagdt 231, som till samma tid komme att till statsverket indragas. Antalet af de rusthåll och rotar vid kavalleriet, af hvilka vakansafgifterna borde upptagas under inkomstiteln »tillfälliga rotevakansafgifter», utgjorde sålunda tillsammans 1,047 eller i afjennadt tal

1,050. För dessa utgjorde vakansafgifterna, minskade med 60 procent, 126,000 kronor eller 50,280 kronor utöfver det af statskontoret uti dess skrifvelse den 10 december 1895 om statsverkets inkomster under det nästföregående året och förslag till dess beräkande under föreliggande statsreglering i enahanda hänseende beräknade belopp. Om sistnämnda summa, 50,280 kronor, lades till inkomsttiteln af statskontoret beräknade hela belopp, 204,000 kronor, uppstode en totalsumma i jernadt tusental kronor af 254,000 kronor, hvarmed Eders Kongl. Maj:t hemställt, att inkomsttiteln »tillfälliga rotevakansafgifter» måtte i riksstaten för år 1897 upptagas. Den af Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagna förhöjningen med 210,000 kronor i inkomsttiteln tillfälliga rotevakansafgifter motsvaras af den höjning till enahanda belopp i anslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, som Eders Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen under fjerde hufvudtiteln föreslagit. Riksdagen, som bifallit berörda anslagsförhöjning, har jemväl beslutat den af Eders Kongl. Maj:t ifrågasatta höjningen i beräkningen af förenämnda inkomsttitel.

Tullmedlen, hvilka vid nästlidet års riksdag för innevarande år beräknades till 36,000,000 kronor, hafva i bruttoinkomst inbragt:

år 1892	kronor	37,228,458
» 1893	»	36,934,304
» 1894	»	38,510,782
eller i medeltal för dessa tre år.....	»	37,557,848
samt år 1895.....	»	39,466,186.

Statskontoret har i förenämnda skrifvelse hemställt, att tullmedlen för år 1897 måtte beräknas till samma belopp som för innevarande år eller 36,000,000 kronor. Eders Kongl. Maj:t har emellertid föreslagit, att ifrågavarande inkomsttitel måtte för år 1897 beräknas till 37,000,000 kronor.

Af de utaf innevarande års Riksdag beslutade förändringarna i tullbevillningen äro de väsentligaste förhöjningen af tullen å fläsk från 25 öre till 30 öre per kilogram beträffande rökt fläsk och från 10 öre till 20 öre per kilogram beträffande fläsk, andra slag, samt upphäfvandet af tullen å tack- och barlastjern samt skrot, hvilken sistnämnda tull enligt nu gällande tulltaxa utgår med 80 öre per 100 kilogram. Hvad angår tullen å fläsk, hvilken för åren 1893—1894 utgjort i medeltal för rökt fläsk 810 kronor och för fläsk, andra slag, 481,728 kronor, torde någon tullförhöjningen fullt motsvarande ökning i inkomsten häraf för år 1897 icke vara att påräkna, enär, vid det förhållande att de förhöjda

tullsatserna komma att tillämpas först med 1897 års början, införseln af fläsk sannolikt kommer att under innevarande år bedrifvas i så mycket större skala till undvikande af de högre tullsatserna. Upphäfandet af tullen å tack- och barlastjern samt skrot, hvilken tull för år 1894 inbragte 226,631 kronor, torde deremot medföra en minskning af ungefär enahanda belopp i tullinkomsterna för år 1897. Då emellertid denna minskning enligt Riksdagens åsigt kan anses uppvägas af förhöjningen i fläsktullen, samt de förändringar i öfrigt, hvilka i tulltaxan vidtagits, icke lära vara af tillräcklig betydighet att på förevarande beräkning inverka, anser Riksdagen på de af chefen för finansdepartementet till ofvannämnda statsrådsprotokoll anförda skäl sig böra bifalla Eders Kongl. Maj:ts förslag i fråga om beräkningen af denna inkomsttitel samt har alltså beräknat tullmedlen för år 1897 till 37,000,000 kronor.

Postmedlen äro för år 1897 af generalpoststyrelsen beräknade till 8,800,000 kronor. Enligt protokoll öfver finansärenden den 13 januari 1896, bifogadt Eders Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, har emellertid föredragande departementschefen, med anledning deraf att, då enligt generalpoststyrelsens skrifvelse den 29 november 1895 föreslagna utgiftsstaterna för postverket slutade å en summa af 8,360,000 kronor, å postmedlen alltså ett öfverskott af 440,000 kronor skulle uppkomma, förklarar sig vara sinnad föreslå, att till en fond för inköp af tomt till nytt posthus i Stockholm måtte afsättas, bland annat, hälften af postverkets blifvande öfverskottsmedel för år 1897, dock att, derest öfverskottet för sistnämnda år icke skulle komma att uppgå till det belopp af 440,000 kronor, hvartill detsamma blifvit beräknadt, till fonden icke skulle få afsättas större del af sagda öfverskott än det belopp, hvarmed detsamma öfverstege 220,000 kronor. Då vid bifall härtill ett belopp af 220,000 kronor alltså skulle komma att af postverkets till 8,800,000 kronor beräknade inkomster för år 1897 för ifrågavarande ändamål tagas i anspråk, borde det för statsregleringen disponibla beloppet af nämnda inkomster nedsättas med motsvarande belopp till 8,580,000 kronor.

Med anledning häraf har Eders Kongl. Maj:t ansett sig i förslaget till statsreglering böra upptaga postverkets inkomster till allenast 8,580,000 kronor.

Riksdagen, som bifallit Eders Kongl. Maj:ts förslag om afsättning af oförmälda belopp till en fond för anskaffande af tomt till nytt posthus i Stockholm, har i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts förslag beräknat postmedlen för år 1897 till 8,580,000 kronor.

Stämpelmedlen, som för innevarande år beräknats till 5,300,000 kronor, hafva utgjort:

år 1892	kronor 3,492,122
» 1893	» 3,330,291
» 1894	» 3,828,691
eller i medeltal för dessa tre år	» 3,550,368
samt år 1895	» 4,885,419

Inkomsten af denna skattetitel har af Eders Kongl. Maj:t, i enlighet med hvad statskontoret föreslagit, ansetts böra för år 1897 beräknas till samma belopp, hvarmed den i riksstaten för innevarande år finnes uppförd, eller till 5,300,000 kronor.

Verkningarna af den utaf 1894 års Riksdag antagna nya förordning angående stämpelafgiften, hvilken förordning trädt i kraft med ingången af år 1895, kunna väl, såsom statskontoret i sin ofvanberörda skrifvelse till Eders Kongl. Maj:t angående beräkningen af statsverkets inkomster för år 1897 framhållit, icke ännu närmare öfverskådas, men enär inkomsterna af ifrågavarande skattetitel för år 1895 uppgått till allenast 4,885,419 kronor samt tillräcklig anledning icke finnes att antaga, det dessa inkomster för år 1897 skola i någon betydligare mån ökas, helst som den väsentligaste delen af berörda skattetitel, nemligen arfsskatten, i följd af sin natur måste vara underkastad stora vaxlingar, och då inkomsternas beräkning till högre belopp än hvad som i verkligheten kommer att inflyta bör undvikas, har Riksdagen ansett det belopp, hvartill enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag stämpelmedlen skulle uppskattas, vara väl högt samt därför beräknat stämpelmedlen för år 1897 till 5,000,000 kronor.

Bränvinstillverkningskatten. Bränvinstillverkningen i riket uppgick, enligt hvad i statskontorets förenämnda skrifvelse meddelas, i medeltal för femårsperioden 1889—1893 till 30,781,649 liter.

Enligt hvad Riksdagen inhemtat från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, har tillverkningen uppgått under år 1895 till 34,886,895 liter och under de tre första månaderna af innevarande år till 13,615,356 liter.

Under år 1895 belöpte sig skatten till 16,615,088 kronor, och utgick under samma år restitution af tillverkningsafgift för denatureradt bränvin med 710,610 kronor, i följd hvaraf statsverkets behållna inkomst af denna skattetitel under år 1895 utgjort 15,904,478 kronor.

Statskontoret, som i sin öförmälda skrifvelse till Eders Kongl. Maj:t antagit, att bränvinstillverkningsskatten för år 1895 skulle komma att uppgå till omkring 15,600,000 kronor, har i samma skrifvelse vidare anfört: För år 1895 vore denna statsinkomst beräknad till 14,000,000 kronor och för år 1896 i riksstaten upptagen med 14,500,000 kronor, hvilken summa med omkring 1,100,000 kronor understege såväl inkomsten för år 1894 som den sannolikt påräkneliga inkomsten för år 1895. Då emellertid förestående redogörelse öfver bränvinstillverkningsskatten under femårsperioden 1890—1894 gifve vid handen, att denna statsinkomst kunnat vara underkastad sådana vaxlingar, att densamma, som under förstnämnda år uppgått till mera än 15,800,000 kronor, under det påföljande året belöpt sig till endast något mera än 14,400,000 kronor, ansåge statskontoret någon förändring i den af 1895 års Riksdag antagna beräkningen icke böra ega rum, utan hemställde, att denna beräkning måtte få gälla äfven för år 1897.

I öfverensstämmelse härmed har Eders Kongl. Maj:t föreslagit beräkningen af ifrågavarande statsinkomst till 14,500,000 kronor.

Med hänsyn till de numera vunna upplysningarna rörande omfattningen af bränvinstillverkningen i riket under sistlidet och innevarande år, och då statsverkets af denna näring härflytande inkomster under senare åren betydligt öfverstigit det belopp, hvartill Eders Kongl. Maj:t uppskattat ifrågavarande inkomst för år 1897, har Riksdagen ansett en half million kronor derutöfver kunna af denna skatt påräknas samt alltså beräknat bränvinstillverkningsskatten för år 1897 till 15,000,000 kronor.

Hvitbetssockertillverkningsafgiften. Inkomsten af denna skattetitel har utgjort:

år 1892	kronor	2,260,496
» 1893	»	2,718,927
» 1894	»	4,723,275
» 1895	»	7,139,148

Under nedannämnda tillverkningsår har vid samtliga fabriker inom landet afverkat följande myckenhet betor:

1892—1893	277,443 ton
1893—1894	373,962 »
1894—1895	628,480 »
1895—1896	538,709 »

Statskontoret har vid beräkningen af hvitbetssockertillverkningsafgiften för år 1897 utgått från de i förordningen den 19 maj 1893 om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket förekommande bestämmelserna, att för all tillverkning af hvitbetssocker inom landet skulle erläggas tillverkningskatt i förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen använda hvitbetor enligt angifven grund skulle antagas hafva lemnat; att denna skulle utgöra hälften af gällande tullsats för utländskt socker af mörkare färg än n:o 18 af den i världshandeln antagna holländska standard; samt att det beskattningspligtiga råsockret skulle, med ett visst undantag, beräknas efter de för tillverkningen använda betornas vikt sålunda, att 100 kilogram råa (ej torkade) hvitbetor skulle antagas lemna ett utbyte af 9 kilogram socker. Under antagande att den inhemska sockerproduktionen numera motsvarade konsumtionen och att någon nämnvärd ökning af denna produktion icke vore att förvänta, har statskontoret hemställt, att hvitbetssockertillverkningsafgiften måtte för år 1897 beräknas till det belopp, hvarmed den vore i innevarande års riksstat upptagen, eller till 7,000,000 kronor.

Sedan Eders Kongl. Maj:t i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof upptagit nämnda afgift till samma belopp, som statskontoret föreslagit, har Eders Kongl. Maj:t till Riksdagen aflåtit proposition med förslag till ändring i ofvanberörda förordning af den 19 maj 1893, enligt hvilket förslag sockerutbytet skulle för år 1897 beräknas till 10 procent; dock att för fabrik, som, på grund af gällande bestämmelser om beräkning af utbytet i vissa fall, redan kommit i åtnjutande af lägre utbytesberäkning än den i allmänhet stadgade, sagda bestämmelser, så vidt enligt dem utbytet vid fabriken skulle beräknas i visst förhållande till utbytet vid äldre fabrik, fortfarande skulle för den i omförmälda bestämmelser afsedda tid lända till efterrättelse.

Rörande ifrågavarande beräkning anförde chefen för finansdepartementet vid föredragning af frågan om omförmälda ändring i förordningen den 19 maj 1893 inför Eders Kongl. Maj:t den 13 sistlidne mars: Vid bifall till den föreslagna förhöjningen i utbytesberäkningen, enligt hvilken utbytet från och med den 1 nästkommande september skulle beräknas 1 procent högre än för närvarande, komme på hvitbetssockertillverkningsafgiften för innevarande år att uppstå ett öfverskott, motsvarande det förhöjda belopp, hvarmed sagda afgift komme att utgå under instundande höst. Då betafverkningen visat allt större tendens att koncentreras på höstmånaderna och särskildt sistlidet år till större delen bragts till slut under hösten, torde man kunna antaga, att

kampanjen 1896—1897 skulle till större delen infalla under kalenderåret 1896. Tillverkningssskatten för detta år kunde därför beräknas komma att uppgå till 7,780,000 kronor eller i rundt tal till 7,800,000 kronor och att sålunda lemna ett öfverskott af 800,000 kronor. Då med nu gällande beräkning af sockerutbytet hvitbetssockertillverkningsafgiften beräknats för år 1897 till samma belopp som för år 1896 eller 7,000,000 kronor, borde enligt nyss angifna beräkningsgrund skatten äfven för nästkommande år kunna beräknas till 7,800,000 kronor, hvarigenom skulle uppstå en statsinkomst, utöfver de vid affattandet af statsverkspropositionen beräknade, af 800,000 kronor.

Den af chefen för finansdepartementet sålunda verkställda beräkningen af tillverkningsafgiften för år 1897 har utgått från den förutsättningen, att Eders Kongl. Maj:ts förslag om sockerutbytets beräkning för år 1897 till 10 procent komme att af Riksdagen bifallas. Då emellertid Riksdagen numera beslutit, att utbytet för nämnda år skall beräknas till 10,5 procent, skulle under de förutsättningar i öfrigt, hvarpå chefens för finansdepartementet uppskattning grundats, berörda afgift för år 1897 komma att uppgå till omkring 8,200,000 kronor. Enligt hvad inom Riksdagen blifvit upplyst, kommer dock betodlingen under innevarande år att bedrivas i långt större omfattning än hvad hittills förekommit, hvadan den afgift, som vid afverkningen under nästinstundande kampanj kommer att erläggas, torde uppgå till ett belopp, vida öfverstigande äfven sist nämnda uppskattning; och då anledning finnes att antaga, att betodlingen under år 1897 ej skall väsentligen nedgå, anser Riksdagen ifrågavarande afgift för sistnämnda år kunna med tillräcklig trygghet antagas lemna en ej obetydligt högre inkomst än hvad ofvan beräknats samt har därför i riksstaten för år 1897 upptagit hvitbetssockertillverkningsafgiften till 8,500,000 kronor.

Vidare har Eders Kongl. Maj:t i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att såsom tillgång vid förevarande statsreglering må beräknas och användas öfverskott å statsregleringarna från föregående år med 8,296,000 kronor.

På sätt Riksdagen i skrifvelse angående statsregleringen för år 1897 anmäler, har Riksdagen såsom tillgång vid denna statsreglering beräknat och använt berörda öfverskott, 8,296,000 kronor.

I omförmälda proposition har Eders Kongl. Maj:t, i sammanhang med beräkningen af förenämnda inkomster, föreslagit, att af riksbankens vinst för år 1895, utgörande 3,026,425 kronor 69 öre, nio tiondedelar

eller i rundt tal 2,700,000 kronor måtte anvisas för statsverkets behof, att utbetalas under år 1897.

Riksdagen har beslutit, att af riksbankens vinst för år 1895 ett belopp af 2,700,000 kronor skall öfverlemnas till statsverket samt återstoden, 326,425 kronor 69 öre, för riksbanken bibehållas, samt att statsverkets andel af bankovinsten för år 1895 skall af fullmäktige i riksbanken tillhandahållas statskontoret och utgå med en fjerdedel under loppet af hvarje af månaderna januari, april, juli och oktober år 1897.

Stockholm den 15 maj 1896.

Med undersätlig vörndnad.

Statsverkets inkomster.

	Kronor.	ö.
Ordinarie inkomster:		
Grundskatt	1,905,000	—
Kyrkotionde	250,000	—
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	270,000	—
Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet	51,000	—
Trosspassevolansafgift	19,000	—
Tillfälliga rotevakansafgifter	254,000	—
Soldatvakansafgift	56,000	—
Båtsmansvakansafgift	200,000	—
Arrendemedel	2,300,000	—
Mantalspenningar	665,000	—
Bötesmedel	250,000	—
Kontrollstämpelmedel	25,000	—
Fyr- och båkmedel	1,400,000	—
Telegrafmedel	1,410,000	—
Jernvägstrafikmedel	8,500,000	—
Skogsmedel	3,000,000	—
Extra uppbörd	100,000	—
Säger 20,655,000: —		
Bevillningar:		
Tullmedel	37,000,000	—
Postmedel	8,580,000	—
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	800,000	—
Stämpelmedel	5,000,000	—
Bränvinstillverkningskatt	15,000,000	—
Hvitbetssockertillverkningsafgift	8,500,000	—
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	5,200,000	—
Säger 80,080,000: —		
Summa	100,735,000	—